

L'atenció a la diversitat de l'alumnat

Autor: Mengual Caudeli, Aina (Maestro. Especialidad en Educación Infantil Graduado de Primaria con Mención en Lengua Inglesa. Asesora de formación del CEFIRE).

Público: Mestres de Primària. **Materia:** Pedagogia Terapèutica. **Idioma:** Catalán.

Título: L'atenció a la diversitat de l'alumnat.

Resumen

L'existència de diferències individuals a l'hora d'aprendre i desenvolupar-se és un fet inherent a la condició humana, ja que les capacitats, motivacions, interessos i el nivell de desenvolupament de cada persona són diferents. Segons l'actual LOMQUE 8/2013 de 9 de desembre entenem l'atenció a la diversitat de l'alumnat com el conjunt d'accions educatives que, en un sentit ampli, intenten prevenir i donar resposta a les necessitats de l'alumnat de cada centre educatiu, entre el qual es troba, aquell que requereix una actuació específica per presentar necessitats educatives especials, posseir altes capacitats, o haver-se incorporat de forma tardana al sistema educatiu.

Palabras clave: escola inclusiva, necessitat específiques de suport educatiu, atenció a la diversitat.

Title: Attention to the diversity of students.

Abstract

The existence of individual differences is a fact inherent in the human condition, since the capacities, motivations and level of development of each person are different. According to the current LOMCE 8/2013 of December 9th, we focus on the diversity of the students as the set of educational actions that, in a broad sense, try to prevent and respond to the needs of students of each educational center, among which one finds, that which requires specific action to present special educational needs, possess high capacities, or have been incorporated into the educational system late.

Keywords: Attention to the diversity of students.

Recibido 2017-11-02; Aceptado 2017-11-07; Publicado 2017-12-25; Código PD: 090004

El sistema educatiu tradicional ha considerat sempre que la millor manera d'atendre a l'alumnat que requereix atenció educativa específica, és crear per a ell centres específics on rebre suports necessaris, la qual cosa els privava d'importantes oportunitats de desenvolupament, formació i integració social per la seva segregació del sistema educatiu ordinari. Fou a partir dels anys 60 quan es va iniciar un corrent europeu a favor de la integració d'estos alumnes en centres ordinaris que va quedar posteriorment reflectida en la nostra Llei d'Integració Social del Minusvàlid en 1982, la LISMI, i, pel que fa al sistema educatiu, en l'anterior LOE i actual LOMQUE, dibuixant-se així un marc legal en què s'estableixen els principis que inspiren la resposta educativa als alumnes amb necessitats educatives de suport específic.

Aquest terme d'alumnat amb necessitat educativa de suport específic, encunyat per la LOMQUE, inclou alumnes amb necessitats educatives especials, alumnes amb altes capacitats intel·lectuals, i alumnes d'incorporació tardana al sistema educatiu.

En referència al primer grup d'alumnes i segons l'article 73 de la LOMQUE, s'entén per alumnat que presenta necessitats educatives especials, aquell que requereixi, per un període de la seva escolarització o al llarg de tota ella, determinats suports i atencions educatives específiques derivades de discapacitat o trastorns greus de conducta. Aquest concepte va nàixer en 1978 a Anglaterra amb l'Informe Warnock, plantejant així una idea molt més flexible i relativa de la deficiència, en compte d'etiquetar a una persona per a tota la vida pel simple fet de presentar qualsevol tipus de discapacitat.

D'altra banda, tenim l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals, expressió que se sol emprar de manera homòloga amb el terme "sobredotació intel·lectual", o amb els termes de "superdotació" i "talent". Segons l'article 76 de la LOMQUE, correspon a les administracions educatives adoptar les mesures necessàries per a identificar l'alumnat amb estes necessitats educatives, valorar-les de forma primerenca, i adoptar plans d'actuació que responguen a les dites necessitats. Esta resposta ve determinada per a la Comunitat Valenciana en l'Orde del 14 De Juliol de 1999 sobre flexibilització escolar i atenció a l'alumnat per sobredotació.

Finalment, quan parlem d'alumnes d'incorporació tardana al sistema educatiu ens referim a l'alumnat que, per diverses circumstàncies familiars, econòmiques o socioculturals, s'incorpora al sistema educatiu temps després d'haver-se iniciat el curs escolar o alguna etapa educativa de manera que, segons el moment en què s'hagi produït aquesta incorporació i tenint en compte la situació en què es trobi l'alumne, caldrà procurar igualar el seu nivell acadèmic i d'integració a la resta de l'alumnat del seu grup.

MESURES EDUCATIVES

Segons l'article 9 del Reial Decret i en relació als alumnes amb necessitats educatives especials, "en el context del procés d'avaluació contínua, quan el progrés de l'alumne no sigui l'adequat, s'establiran mesures de reforç educatiu. Estes mesures s'adoptaran en qualsevol moment del cicle tan prompte com es detecten les dificultats i estaran dirigides a garantir l'adquisició dels aprenentatges imprescindibles per a continuar el procés educatiu". Dins del mateix col·lectiu i en resposta a alumnes que presenten dificultats d'accés a un centre determinat per patir alguna discapacitat física, destaquem els dictàmens d'escolarització com a mesura específica. L'escolarització d'un alumne en aquest cas està regulada per l'Orde de l'11 de Novembre de 1994 i suposa estos dos passos:

- Primer, un dictamen per a la seva escolarització que consta de dos informes: un del psicopedagog on s'estableix les necessitats que té l'alumne en qüestió i els suports que necessita, i un altre de la inspecció educativa proposant un col·legi determinat que compte amb els suports establerts pel psicopedagog.
- I segon, una resolució de la direcció territorial ordenant la seva escolarització en un determinat col·legi.

D'altra banda, les mesures educatives específiques que responen a les necessitats dels nens amb altes capacitats les trobem en l'Orde del 14 De Juliol de 1999 i suposen una de les opcions següents:

- Programar per a l'alumne en qüestió una proposta curricular enriquida, encaminada al desenvolupament de maduresa i autonomia personal, així com a potenciar la investigació com a forma d'aprenentatge.
- O promoure l'avanç d'un curs dins de l'etapa d'educació primària.

Tenint en compte esta segon possibilitat, un alumne amb altes possibilitats pot iniciar 1r de Primària amb 5 anys o avançar un curs durant esta etapa. Actualment a la Comunitat Valenciana, 200 alumnes amb altes capacitats van un curs avançats. Les condicions per a produir aquest avanç serien:

- a) constatació de les seves altes capacitats
- b) constatació del seu currículum avançat
- c) previsió de la seva bona integració en el seu nou grup-aula

Finalment, respecte a les mesures educatives en resposta als alumnes que per incorporació tardana al nostre sistema educatiu o per provindre de contextos de privació cultural es troben en una situació de desavantatge educatiu i social, destaquem l'aplicació de diversos programes específics com ara els d'immersió lingüística i de compensació educativa. També en relació a estos alumnes mencionem les més recents mesures que durant el curs 2006/2007 s'han posat en funcionament en determinats centres de la nostra Comunitat. Es tracta de mesures com les Aules Passe i els Programes d'Acompanyament:

- Les Aules Passe, abreviatura de la denominació "Programa d'Acollida al Sistema Educatiu", és un programa destinat a potenciar les llengües oficials de la Comunitat Valenciana per a l'alumnat d'incorporació tardana que les desconeix. Aquests alumnes pertanyen a un o diversos grups del col·legi i comparteixen el seu horari curricular en l'aula PASSE on treballen matemàtiques, coneixement del medi i llengua de forma globalitzada, potenciant les habilitats lingüístiques durant 14 hores a la setmana. Al cap de 3, 4, 5 mesos aproximadament, són daus d'alta i passen a horari complet en el seu grup-aula.
- D'altra banda, els Programes d'Acompanyament estan destinats a aquells centres CAES i semblants amb la finalitat que certs alumnes del tercer cicle de Primària romanguin més temps en el col·legi dedicant una hora extraescolar durant 4 vesprades o dos hores durant 2 vesprades a reforçar aprenentatges i fer els deures. La filosofia d'aquest programa podríem dir que respon al lema "un poc menys de carrer i un poc més d'escola".

PLA D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

ES tracta d'un document on es veuran reflectides estes i altres mesures organitzatives, curriculars i didàctiques anteriorment exposades, a fi de donar una resposta educativa a l'alumnat de cada centre d'acord amb les seves necessitats. Aquest pla formarà part del Projecte Educatiu del Centre i la seva posada en marxa haurà d'inserir-se en els processos globals de planificació, organització i exercici de l'activitat docent.

Els plans d'atenció a la diversitat hauran d'incloure, almenys, els apartats següents:

Anàlisi de la situació educativa i valoració de les necessitats

Objectius

Alumnes susceptibles de mesures específiques de suport educatiu

Mesures de resposta educativa

Recursos personals, materials i organitzatius

Participació i col·laboració d'altres institucions educatives i/o socials

I periodicitat en la revisió del pla per a determinar el seu funcionament i possible millora

Si l'atenció a la diversitat és responsabilitat de tots els docents, pareix lògic que tots ells hagin de participar en l'elaboració d'aquest pla. Per a elaborar aquest document, es tindran en compte els principis i accions educatives recollides en el PEC. El resultat sempre serà un document provisional que ha de permetre modificacions en funció de les observacions dels docents durant la seva aplicació.

Bibliografia

- Arnaiz, P. (2003) *Educación inclusiva: una escuela para todos*. Málaga: Ediciones Aljibe.
- Coll, C. (2007) Una encrucijada para la educación escolar. *Cuadernos de pedagogía*.
- Echeita, G. (2006). Educación para la inclusión o educación sin exclusiones. Madrid: Narcea.
- Elboj, C. y cols. (2002). *Comunidades de aprendizaje. Transformar la educación*. Barcelona: Editorial Graó..